

ԳՐԱԿԱՆ

ԱՆՏԻՊ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ն Ա Յ Ա Պ Ե Տ Ռ Ո Ւ Ս Ի Ն Ե Ա Ն Ի

ԼԱՄԱՌԹԻՆԻ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

ԶՄԱՐԴՈՑ ԱՌ ԼՕՌՏ ՊԱՅՈՒՆ

Ոգի՛ դադտահետ, որոյ դեռ յաշխարհ չէ ծանօթ անուն,
Ո՛ մահկանացու, կամ գինչ եւ իցես, այս կամ զուարթուն,
Ո՛ վ ոգիդ Պայուրն, ոգի՛ գիշխանաց եւ կամ բարերուն,
սիրելի են ինձ տաղք քո մրրկեալք որոտահնչիւն,
որպէս սիրելիք շանթից շառաչիւն, փոթորկաց չչիւն,
հրք միախառնեալք՝ մրրիկ ահագին ըստ ուղիւից գեղուն,
աղջամուղջք քեզ բոյն, իսկ սարսափ համբուն՝ քեզ ի տէրութիւն:
Քո՛ պէս եւ արծիւ՝ պարեխիցըն պետ՝ ի հարթ ի վայրաց
փախչի, չկամի, ըստ քոյոց բարուց, բայց դժուարս լերանց
դսպիտակացեալսն ի ձմերանէ, եւ զշանթահարեալս.
նաեւ զծովափունս, յոր բեկորք լուդին ցախջախեալ նաւաց
կամ զսեւորակն դաշտի լայնութիւն, շեղջ փուռ դիականց.
այն ինչ թռչնիկ զիւրոց մնչեալ զաղէտից,
բոյն կերտէ իւր՝ առ գետափամբ ծաղկալից,
նա ի բարձրաբերձ յԱթոսեան գլխոյն ի ստոր սրացեալ
յանդնդոց վերայ զիւր բոյն առ կողիւք լերանց առկախեալ,
անդ կայ անընկեր, մօտ կիսակենդան մարմնոց յօշեցեալ,
յորոց սեւորակ կաթեն շիթք արեան ի ժալիցըն ի վայր,
եւ յորք 'ւ ի կառաչ որսոցն ի մագիլս՝ գտեալ սրտի դիւր,
օրեալ ի մրրիկէ՝ զանոյշ քնով գայ ուրախ եւ անդոյր:

Եւ դու, Պայուրն, օղածախրող հուդկահարիդ համատիպ,
թառաչք թախիժք յուսակտուրք՝ են քեզ յաւաչ դայլայլիկ.
քեզ ի զբօսանս գրես զչարիս, մարդիկ են քեզ միշտ ի զոհ,
եւ ակն քո գերթ սատանին՝ խոր անդնդոյն է չափող.
եւ քո հոգի յայն ընկլուզեալ, հեռի ի քէն Աստուած ու օր,
յուսլոյն ետուր՝ ապագայից՝ հրաժեշտ յաւերժ կամակոր.
արդ իբր զնա գահ պետութեան քեզ կառուցեալ ի մըթան,
անյաղթ ոգի քո պոռոտայ տաղերգութեամբք գութաբան՝
ձաղէ, եւ քո ձայն գեղգեղեալ երգ եւ նուազ տարտաբան,
տաղես ներբող, փառաւորել զվիհըն գտակ չարութեան:
Բայց զի՞նչ քեզ չահ, մըցիւ ընդդէմ ճակատադրիդ նախակարգ,

եւ զի՞ զօրէ առ բաշխ բաղդին՝ նեղ հորիզոն չըջափակ,
մի՛ ըզքո գաշս, մի՛ եւ զմիտս իսկ՝ հեռի ածեր տարապարտ.
ամենայն ինչ անդըր քան զայն փախնու, ջնջի, շիջանի,
յայսքան ի վայր կոպարափակ շնորհեալ է Տէր քեզ տեղի:

Իսկ թէ որպէ՞ս, եւ առ իմէ՞ս ո՞ր գիտիցէ. արարիչն
հրգօր ձեռացն եհան թափեաց մարդ ու զլրութիւն աշխարհին.
զիւրդ ի մեր ցանեաց ի դաշտս փոշի. կամ զամպ եւ զլոյս
ի՞նչ սևութանեաց ի մէջ օդոց. ինքն գիտէ. շատ է այս:
Քանզի նորա են տիեզերք. իսկ մեր այս օրս է միայն,
եւ զի մարդ եմք, եւ ժպրհիմք գիտուն լինիլ յամենայն,
այս մեր յոճիր գրի անջինջ, զի մեր քնութեան այս է բան
անգիտանալ, եւ ծառայիլ: Ո՞վ Պայուրն, խիստ է այս բան,
շատ ի յաւուրց հետէ եւ ես զիրացդ էի երկուական.
այլ զի՞ իցէ ի ճշմարտէն ընդ կրունկն դառնալ ապարան,
համայն պատիւդ առ Աստուծոյ է, զի նորա ես գործած,
զի ծանիցես եւ պաշտեսցես զքո գիտութիւն գերազանց.
եւ ի կարգի տիեզերաց խուն շամանդաղ շաղփաղփուն,
զքո ազատ արկցես զկամս ընդ խորհրդովք Գերաբուն,
իմաստութեան նորա ծանօթ լինել եւ տալ նմա փառս
լոկ գոյութեամբդ. ա՛յս է ահա, սոյն քո վիճակ համարուն:
Հապա՞ հեռի ի քէն բողոք. նա՛ խոնարհեաց մո՛ւտ ընդ լուծ
զոր խորտակեալ զայր քեզ ի միտ. է՛ջ ի դասէ սաստուածոց,
յո ժպրհեցար վերամբառնալ. զի ամենայն է բարի,
եւ ամենայն է գեղեցիկ յիրում կարգի եւ կայի.
զի առ որով ի յանգոյից զանհունն համարուն ած ի գոյս,
չնչին կայտառ արժէ զաշխարհս, ամենայն է միոյն գործ:

Բայց դու ասես թէ այս օրէնք հակառակ կայ քում կշօի,
եւ առ քո աշս համարի այդ իբրեւ ցրնորք անտեղի.
Հաղք քեզ թուի, յոր միտ մարդոյ յամենայն քայլ սայթաքի.
խոստովան լեր Պայուրն, մի՛ զայդ մի՛ առնուցուս ի քրնին.
նա՛ եւ իմ բան իբրեւ զքոյդ ի մէջ ի մութն եղեալ ի ճոխ,
քեզ ի պարպել զանմեկնելիս որ յաշխարհի՛ չեմ կարող:
Այն որ արար դիտեղերս՝ նա քեզ զորպէ՞սն ասացէ.
այլ եղո՛ւկ զիս, քանի չափեմ զանդունդ գիտել ցորչափ է,
այնչափ մատնիմ ի խոր կորուստ (ի ջինջ լոյս զիս ո՞ր հանցէ):
Աստ ի ստորինս ցաւք զցաւոց կալեալ գնան միմեանց հետ,
օր ընդ աւուր փոխանակեալ, վիշտք ընդ վշտաց դառնաղէտ:
Չափեալ բնութեամբ, անչափ ի յիղձ, մարդս ի գահէն աէրունեան
արտասահման, զյիշատակ պահէ զնախնուոյն փափկութեան,
թերեւս իցէ անժառանգել ի վաղեմի յիւր փառաց,
զի զկորուսեալն երանութիւն պահէ ի յուշ անմոռաց.
գուցէ ըզձից իւր խորք անհուն գուշակ նմա ի հեռուստ՝
տան իմանալ զհանդերձեալ վիճակին իւր զաւագոյթ,
թէ անկատար եւ թէ անկած, խորք խորհրդոց է մեծաց,
մարդ ի բանտի զգայութեանց յերկրի մատնեալ նապանաց,
գերեւոյ զիւր սիրտ գիտէ ի բնէ յազատութիւն արարած.

եղո՛ւկ նմա, երանատենչ՝ կամի կշռել զտիեզերս,
աչք կարճատես: Սիրել կամի ի սէր յաւերժ, այլ որպէ՛ս,
սիրելին իւր է գիւրաբեկ եւ ցնդելի հողոյ պէս:
Մարդ ամենայն է համատիպ արտաքսիւթն յաղենայ,
այն ինչ վարեաց զնա հաստիչն ի փափկութեանցն եղեմայ,
չարատես աչք ի չափ առեալ, զդէզ աղէտիցն զկոպար,
արտօսր ի յաչա առ արգելեալ դրօշն զյարկ իւր արար:
Յաստուածայնում ի բնակութեանն հեռաստանէ լուաւ ձայն,
զներդաշնակ հառաչանացն՝ որ զսիրոյն յաւիտեան,
դերգ երջանկաց, զհրեշտակաց ներքողանի որբերգեան,
որ յկատուծոյ հանգուցեալ ծոց՝ գովեստ նմա միշտ կարդան.
բանի ապա քեցեալ յերկնից յաշխատայոյր ի ծգունս
ակն դարձոյց ահաբեկեալ զահապիժէ յիւր աղունս:

Վա՛յ է նմա որ ի խորոց տարագրութեանս այս վայրաց,
զանուշաձայն լըսէ նուազ զիւր անրջեալ աշխարհաց.
մինչ զկարծեալն զայն օշարակ մտացածին ճաշակէ,
իւր բնութիւն հեռի յէից՝ յանգոյ ցընորս ճարակէ՝
թափ խոյանայ ի գոգ տեսլեանց ի կարելեաց բաջաղանս,
էջն են անձուկք ընդ սահմանս, իսկ կարելիքն յանաս՛մանս.
ոգի տարփմամբն ինքնակերտէ անդ իւր ի յարկ ըստ կամի,
ուստի առնուլ խոկայ յաւէտ՝ հանճար եւ սէր կենդանի-
յովկիւնոս գեղեցկութեանց՝ եւ ի լուսոյ յանհատ վայր
մարդ ծարաւեալ միշտ գովանայ իբր ի յաղբիւր անսպառ-
եւ յայսգունակ ցնորից խոկմունս միշտ ինքնախաբ զակատեալ
ոչ եւս ապա իցէ հնար անձին յարթունս ծանօթ կալ:

Հա՛պա ահա՛, ա՛յս քո բաժին. այս է եւ ինձ վիճակած.
արբի եւ ես իբրեւ դքեզ զառ ի թունիցն խառնած,
նաեւ իմ աչք իբրեւ գթոյդ, ոչ տեսանեն թէ՛ եւ բաց.
ինձ ի զուր ել այց եւ խնդիրս զտիեզերացն անուանէ,
ուռ ամենայն բնութիւն հարցի զնորա պատճառն ի բնէ,
եւ ամենայն արարածոց, զի՞նչ գիտիցին զվախճանէն.
ի խորատակս անդնդասոյդ իմ միտք խոկան ի զինն,
ի հիւլէից ցարեւ ելեալ եւս խնդրէի իմ բանին,
յառաջեցի ընդ դարս ամէն մինչեւ ի սկիզբն աշխարհին,
էր զի զծով անհուն հատեալ գետնոց մատեաց հարց ՚ի փորձ,
բայց տիեզերք առ այր հպարտ մատեան ինչ են փակ եւ գոց,
մերթ կամեցեալ գուշակ լինել տիեզերաց անկենդան,
հոգւով փախուստ իմ տագնապաւ ի գիրկս առեալ ի բնութեան,
կարծես առ իմանալ ինչ յայնր ի լեզուէն համր-անբան:
Ուշագիւր լեալ օրինացն այն՝ որ տայ զերկնիցն շրջան,
աչացս ուղղիչ յայն լուսատարր դաշտին էր խելք նիւթոնեան,
ըզպետութեանց խորտակելոց զաճիւնոյն միտք իմ խոկան.
անդ էր Հովովմայ զիմ տեսանել զվայրէջս յիւր սուրբ դամբարան,
եւ զարբաղեալ ոգւոց ցուրտ կայս խռովել յիւրեանց հանգստեան,
յափ կշռեցի զփոշի մատնոց զքաջաղանցն համօրէն,
ամբարտաւան հարցի հողոյն. Ո՞ւր անմահ կեանքն յոր աստէն

մահականացուքս ամենեքեան տենչիւ մեծաւ փառաքին: Զի՞նչ ես ասեմ, ակնկառոյց լեալ առ մահճօք հիւանդին, ի գիւտ նորա հայէի ես ի նորա աչս մթադին. յայս ի կատարս թղպայորդեայս անցնդելի աղջ միգաւ, յայս ի կոհակս ակօսահերձս յարախոռով մրրկաւ, խիզախէի կոչել ի մարտ զամէն տարերս վոհմակաւ. եւ նմանեալ Սիրիլլային այն ինչ յաշխոյժսն մոլէր, համարեցան զէից բնութիւն հիանալի զայս թատեր թողուլ զանձնէ իրբեւ վիժած զպատգամաց ինչ բաներ: Ինձ սիրելի խորամխիլ ի մշտապատ ի մըթար, այլ ի նանիր յանդորրութեանն, եւ ի զայրուկս վայրապար խնդրել է՛ր ինձ զմեծ խորհուրդ, այլ հասանել չէ՛ր հնար: Յամէն տեղոջ զԱստուած տեսի, բայց թէ զի՛նչ է՛ չիմացայ, տեսի զբարին, տեսի զչար, ո՛չ խտրոցաւ զատեալ կայ, այլ ինքնաբեր եւ յանխորհուրդս զերթ բաղդովի ամացեալ, չարն անդանօր տեղակալեալ ուր էր բարւոյն պատշաճ կալ, ո՛չ ատիկեալ հասու լինել ժպրհեցայ ի լուտանս, ձայն բարբառոյս բաղխեալ ի յարկս ի կարծրանիւթս եթերեանս, փշրեալ ցնդէր, ո՛չ ժամանեալ ընդ բաղդին գալ ի մրցանս: Եւ եղեւ օր, զի սուպեալ իմ յաղէտս անձին ի դժար, թախանձեցի յոյժ հառաչմամբ եւ արտասուօք զերկնիցն հայր, եւ ի բարձանց ի ծոց իմ էջ նշոյլ լուսոյ մթնալած, բուռն արար ինձ օրհնել զոր ինչ այժմ իսկ էի անիծած. իսկ ես հլու լեալ անպայքար՝ շնչոյն որ յիս գայր աղդէր, եկեալ առնոյր միտ դովեսաի զիմ զկիթառ նուազել:

«Փառք քեզ Տէ՛ր, այժմ եւ յաւէտ բա՛ն անվախման,

կամք գերաբուն,

անսահման չեմ անծանօթ ներկայութեանդ, եւ լոյսն այգուն է քարոզ քո էութեանդ: Արարչագործ շունչդ յիս իջեալ յոյճնչէ՛ տեառնդ առաջի յէից եմ ես կարգ երեւեալ: Ըզգո՛ւ ձայն, չեւ լեալ ծանօթ իմոյ անձին, վաղ ծանուցեալ, քառուցեալ հասի առ քեզ կալ առ ի քո դուռս, Ա՛մենակալ: Ահա՛ ես. այլ ո՞ւր արդեօք, փռչի քեքեւ հեշտ յօղ ցնդեալ քանի՞օն անհուն խտրոց, ո՞ւր չափեսցէ գոր ի մեր մէջ. ես ի քեզ ունիմ զիմ շունչ վաղանցական ցաւուրցս ի վերջ: Յանգեալս ինձ ըստ՝ քո հանոյս ձեռակերտեալ զիս յաշխարհի, զի՞նչ պարտիք էք քո առ իս չեւ փչեալ յիս շունչ կենդանի: Ո՛չ յառաջ եւ ո՛չ յետոյ. փա՛ռք գերագոյն քո խորհրդոյն, որ արար զամէն յիւրմէ, այլոց պարտ գոյ չէ՛ ինչ մարքուն: Խրախացի՛ր ձարտաբապետ ընդ ձեռակերտս քո հանձնարոյն, որոյ ես առ ի լրումն անեղծ կարգին կամ հաստատուն: Հրամա՛ն տուր, դի՛ր եւ կարգեա՛, եւ ի ժամու եւ ի տեղուդ, ուսա՛ ինձ առ ի քո փառս քանի՞ աւուրք եւ ո՞ւր իմ տուն, յայնժամ զիմ գոյս անբողոք ոչ զոք հարցեալ կարգ զիւր կալցէ, ինքնաշարժ, լոխկ մնջիկ որպէս զգունդս յոսկւոյ ջրնցէ, որ յանչափ քափուր ի վայրս գիւտ հետոցըդ գամ սիրով, առաջնորդ գեովանիդ կալեալ իւրեանց միշտ անվրդով:

Եւ ես իսկ իբր զնոսա եկից ցոր վայր աջ քո ածցէ,
 քէ եւ լոյս գին հեղձուցէ, կամ յամպոց մէջ մահ ինձ հասցէ:
 Թէ յընտիր ես քեզ գայցեմ լուսաւորել զմութն աշխարհաց,
 ցոլացեալ, գոր յիս հեղեղ հրաւիայ լուսոյ կայ ամբարած,
 սրացայց, շուրջ ունելով ի ճանաչեղ արբանեկաց,
 միաբայլ անցեալ գնացից յերկնիցն ի դաշտ համատարած:
 Թէ ի բաց զիս տարագիր հանցես հեռի ի քոց դիմաց,
 իբր գեղղ անարգ մատնեալ յոչընչից եզր վաղամոռաց,
 կամ որպէս նուրբ շամանդաղ ի խուն հողմոյ աստ անդ քերած,
 զոհացեալ զիմ վիճակէս, զի ամենայնն է քո գործած,
 երթամ ես, երթամ ընդ բնաւ, յինէն քեզ տար շուրջ յարգանաց.
 Եւ հանգէտ սիրով վարեալ ի կատարումն քո օրինաց,
 սինչ յեզերս ոչնչութեան մըմնջեցից. Փա՛ռք քեզ, Աստուած:

Մի՛ յայդչափ, մի՛ եւ ի խոր, ո՛ր խօյ ծնունդդդ հողոյ,
 այծմու վիճակս իբր առեղծուած, վախճանս հանգէտ խորհրդոյ,
 նման եմ, Տէ՛ր, գիշերայնոյ լուսացայտիչն այն գնդոյ,
 որ ի մթնայ յաղուոյ կայեալ իւր ռդեցոյց սուրբ զաջ քո,
 ի մի դիմաց ցոլացուցեալ զշառաւիղս լուսոյ,
 իսկ ի միւսմէ պարապատեալ մութ ստուերօքն է մահու:
 Մարդս է չուառ կէտ միութեան դիմամարտիցն անհնից
 գոր կարողն աջ Աստուծոյ միացայց, յանգաւորեալ ի մի գիծ:
 Թէ էր ինձ այլ վիճակ տուեալ, քերես էի՝ դոյզն ինչ լաւ,
 եթէ էի... այլ այծմ կամ, որպէս եւ Տէր կամեցաւ,
 եւ յանտեսից երկրպագեմ աստուածականդ պատմառի.
 փա՛ռք արարչիդ, գոր արարեր՝ լաւ է բնան եւ բարի:
 Այլ դառնացեալ ծանրաբեռանց իմ շղթայիցս երկաթի.
 դիմամրցումն ձգեալ ածեն զիս ի վիրապ ոչընչի.
 ի մութ գիշեր ո՛հ խաթխափեմ դաժանաբայլ ի յուղի,
 չեմ ինչ տեղեակ քէ ուստի գամ, կամ յո՞ այս առա զիս տանի:
 Ի գուր յիշեմ զանցեալ զկեանս յորս էի ես պատանի,
 իբր ռդխաջուր պղտորառնս յակն իւր գնալ մեպեցի:
 Փա՛ռք քեզ. վիճակ չարաբաստիկ զիս առ յընդեր ի ծննդեան,
 աջ քո հօր էառ զիս յինքն գերթ կենդանի ինչ մական,
 զթշուառութեան ետ ինձ ուտել պատառ ի քիրտն ՚ի կական,
 եւ պաւսելոյս ի գովացումն տուաւ ինձ ջուր բարկութեան:
 Փա՛ռք քեզ Աստուած կարդամ առ քեզ. իսկ դու հիգոյս ոչ լսես,
 հայիմ յերկիր ակնկառոյց լեալ ակնապիշ խառնատես.
 խնդրեմ յերկինս ո՞ր է այն օր, յորում արդար դու դատես,
 բարձեալ է այն տէր իմ Աստուած եւ այս իսկ է ինձ յաղէտս:
 Փա՛ռք քեզ. յանցանս զանմեղութեամբն արկեալ քո սուրբ աջի
 [դիտեն.

գէթ ընդ երկնաւ մի ոք լինէր յորոց ոչինչ յանցանքն.
 դու ես որ մեզ հինքն գաւուրցս բազմադեպեան զհիւսկէն,
 նորա հոգի էր ինձ հոգի, նա՛հ ես՝ ի կեանս համօրէն:
 Իբր պտուղ ինչ տարածամ խակակթեալ յիւր ոստոյ՝
 տեսի գնա վաղ քան զիւր օրն կորգեալ բառնի զիմ ծոցոյ.
 ո՛հ, այս հարուած, գոր կամեցար ծանրաբեռնել յիմ վերայ,

յամբագնաց սիգաններ, խոցոտել զիս յամխրնայ,
ի հոգեսպառ ժամրն մահուն էր նկարեալ իմ բաժին,
տեսի գայաջար սիրոյ նորա որ ընդ մահուն կուռէին:
Տեսի յաչկունսն աղօտալոյս զամպար կենաց մօտ ի վերջ,
նր ետ ընդ ետ նուագանայր, մահուն հարեալ ի կեղերջ.
բայց շունչ սիրոյ ազդէր ի մա գոգես ոգի գորութեան,
արեւ, միւս եւս ինձ օր շնորհեա՛ ասէի գոր ամենայն:
Որպէս յանցեալ ոք դատապարտ ի բանտ արկեալ ի մթան,
կենօք իջեալ ի խաւարչուտս՝ ուր մեռելոցն է կայան.
առ վերջալոյս կացեալ ճրագով ի տեսանել գոր վերջին,
եւ խոնարհեալ յայն ի դամպար հայի ի լոյս խաւարին.
պինդ կամեցայ ունել զոգի մինչ գերթ շոգի մա ցնդի,
եւ յետ վերջնոյ հայեցուածոյն ի գիւտ նորա նեպէի.
Տէր իմ Աստուած, այս իմ քառաչք ի բոյդ իսկ ծոց սլանայ,
իմ ընդ նմա յոյս համօրէն յայս աշխարհէս ուծանայ:
Յուսահատեալ կամ արդ, քա՛ղ ինձ, հայեցողիցի ես բանիւ,
յանդգնեցայ, մեղայ, զգջա՛մ. փառք քեզ ո՛ր Տէր գերագնիւ.
գրուր ի հոսել, գեղղմն ի շնչել, գոօթ յայրել արարեր,
ի նոյն նաեւ գմարդ հաստեցեր անդարձ վնոռվ ի կրել:

Ես կատարող գտայ բարութ բուն անողոք օրինին,
անմեղկ բնութեանն յանգգայից հլու եկաց հրամանին,
իսկ ես միայն ընդ հարկին լեալ ծանեայ գեեզ Աստուած իմ,
սիրապատար քեզ նուիրեմ յաղիկամիս գկեանս իմ:
Միայն հլու իմաստնաբար ես եմ քեզ Տէր բարերար,
միայն ես եմ որ ախորժիմ ի սուրբ բանից քոց վնար,
ինձ խնդութիւն հպատակիլ յամենայն ժամ յամեն վայր
սուրբ օրինացն այլ եւ կարգին, զոր յիս կարգեալ Տէր արդար:
Յիմ վիճակին երկրպագեմ իմաստութեանդ գերագոյն,
սիրեմ գկամող քէ եւ իցեմ ի չարչարանս ցօր մահուն,
փա՛ռք քեզ Աստուած, փառք քեզ, հա՛ր զիս, յոչինչ վարեա՛ զիմ
[հաստուած,
այլ ձայն լալեաց ո՛չ լուիցես, բայց քէ գայս. փա՛ռք քեզ Աստ-
[ուած»:

Այս ձայն նուագաց յերկնային կամար ելեալ ժամանեաց,
փառս մատուցի երկնից արարչին, գայն ինձ նա շնորհեաց:
Այլ լռեա՛ կիթա՛ռ, եւ դու՛ յոյր ի ձեռն է սիրտ դիւրագգաց,
Պա՛յուրն, եւ արի՛, երգեա՛ դու նուագս իբր ուղիս յորձանաց.
զհանճար մասց՝ յոյս ճշմարտութեան եղ ի մեզ Աստուած,
բարձրացո՛ր յերկինս զձայն քո ժպիրհ, երգիչ դիւրագգաց.
նոյն իսկ էն անբաւ արկցէ ի դժոխս զերգ քոց նուագաց.
Օ՛չ թէ քո ձայնիդ չող ինչ յերկնայնոյն ազդեալ ի բոցոյ,
իջցէ ի դժոխս հարկանել ի ստուեր խաւար քո ողորոյ,
երանի՛ թէ քո սիրտ շարժեալ ի սուրբ աշխուժից թափոյ,
մեղկեացէ զքեզ լինել ի խնդիր քո յատուկ բարեւոյ:
Շառաւիղ լուսոյ իջեալ ի բարձանց ցրէ զխոր գիշեր,
եւ ծաւալեացես ի մեզ զոր ի քեզ լոյս պայծառ առեր.

յանկա՛ր՝ ըն քնար մեղկեալ յարտասուացո՛ւ՝ ընդ ձեռքդ երգէր
 զերդս եղերականս՝ վշտաց քոց ցուցակս, եւ զողիդ շարժէր։
 Երանի՛ թէ՛ քո ի խոր անդնդոց մթին ստուերաց,
 թօթափեալ զթեւս անկելոյ դիմիդ է՛ր վերելակել։
 Եւ առ աիւ ուղղեալ շաւիղ լուսաւոր ի սիրտ խանդակաթ,
 է՛ր քեզ գտանել տեղի բնակութեան, ո՛ր չարեաց մակարթ։
 Ո՛չ բնաւ երբէք ձայն արձագանգաց վերնոյ խորանին,
 եւ ո՛չ ոսկենիւթ քնար զոր նոյն տէր ի լսել կամի,
 ո՛չ սրովբէական անմարմին դասուցն ախորժ մեղեդի,
 եւ ոչ որ այլ եւս իցեն գերազանց գեղգեղմունք ձայնի,
 տօնի երկնայնոց չլինեն պատճառք նման քո դարձի,
 քա՛ջ լեր, վստահեա՛ց, ո՛վ անկեալ որդիդ աստուածեան զարմի,
 դրոշմա՛ր ի ճակատ անջինջ զկնիք վերին քո տոհմի։
 Եւ այր որ տեսցէ ի քեզ ծանիցէ գհնտ նշուլի
 երկնային լուսոյն անաղօտաբար որ ի քեզ փայլի։
 Ո՛վ արքայ երկնոց անմահ հանդիսից, ծանօթ լէ՛ր անձին,
 զերկրանս, զլուսանս թողցես ի բաժին որդւոց խաւարին։
 Պի՛ ինչ համարեր զյարգանս ինկանուէր որ քեզ աստ ձօնեն,
 չիք փառաց մնալ, յոր վայր ո՛չ գոյ հետք առաքինութեան,
 ե՛կ մուտ ի քո կարգ, յառաջին փաղփիւնդ, ի դաս մաքրութեան,
 ուր անմեղ մանկտին փառաց եւ լուսոց՝ շնչովն աստուածեան,
 նոր ի կեանս եկեալ ըստ կամս Աստուծոյ հրճուին եւ խայտան։
 Գնոսա հաստիչն Աստուած կացոյց յերկրի, ի փառաբանել,
 եւ ի հաւատալ, եւ զիւրեանցն Աստուած՝ սէր անկեղծ սիրել։

Ա Ռ Ե Լ Վ Ի Ր Ա

Այո՛, մըմնջէ տակաւին Անիօ զքաղցրագոյն անուն Սինդեայ
 ի լուր ժայռիցն Թիպուրայ. Վօքլիւզ առ ընկալաւ զլաւերայն
 անուն տենչալի, եւ Փեռար զԵղիոնովրայն մըմնջեսցէ
 յաւերժ ի լուր հանդերձեալ դարուց։
 Երանի՛ր՝ գեղեցկութեան որ պաշտի ի բանաստեղծէն։
 Երանի՛ր՝ անուան զոր նայն յերգ էառ։
 Դու որ ի ծածուկ առնուս զպատիւ ի պաշտամանէ նորին,
 մարդ է, եւ կարեն դու մեռանիլ, այլ նա թողու իւր սիրելւոյն
 պանծահ ինչ կեանս ի հանդերձելումն, եւ տարփաւոր
 եւ սիրունի յոգւոյն ի թեւս ելանեն հանգունատիպ
 ի թուրչա՝ առ անմահութիւնն. օ՛չ թէ իմ թռիչ
 արագ եւ թեթեւ հարեալ ի մրրկէ, գոհութիւն հողմոց
 քաղցրագունից, ժամանել կարէր ի նաւահանգիստ,
 եւ արեւք յաւէտ գեղանիք ծագէին յիմ գլուխ,
 եւ սիրունւոյն արուսար ողորմ զարժեալ զբաղդ ի գորով
 հերքէր ի ճակատէս զմահուն ստուերս. թերեւս իշխեցից,
 (եւ զի՞ իշխէ տարփածու ոք) հաւասարել զժպրհութիւն իմ
 սիրոյն որ աղղէ ինձ, եւ ի նախանձաբեկ յերգս նուագաց
 հուշակեալ զիմ մոլեգնութիւն, զմեր սիրոյն իսկ թողեց ինչ

յիշատակ. օրինակ իմն՝ ճանապարհորդ որ յանցսն իւր
ի կարճատեւ ոգի առնու պահ մի ընդ հովանեաւ հովտին.
սիրէ, եւ ցանկալի է նմա ի չուելն անտի քանդակել
դանուն իւր ի ծառն հիւրընկալ յորմէ ընկալաւ
զգովութիւն արորժ հովանւոյն:

Տեսանե՞ս արդեօք, որպէս փոփոխի ամենայն կամ
մեռանի ի բնութեանն. երկիր կորուսանէ զպտուղս
իւր, անտառք՝ զվայելչութիւն, եւ դետ զալիս իւր ի ծոց
յընդարձակատարր ծովուց. մարմանդ թառամի ի միում
եւ եթ չնչմանէ հողմոց. եւ կառք աշնան ի զառիվայր
տարւոյն հօլովի արդէն իսկ ի ձեռանէ մղեալ ձմերան.
եւ որպէս հսկայ զինեալ ի սուր անպարտելի՝ հասեալ ի վերայ
համայն գոյութեանց, դայ ժամանակն ընկերակից լեալ ընդ
Մահունի՝ յանխոնջ յիւր թռիչս նորոգել անդրէն ի խուսափելն
դայն տիեզեր չարժական. եւ հնձեալն ի նմանէ ի մոռացօնս
անկանի ի յաւերժականս, որպէս տեսանէ ամառն վաղանցուկ
դպսակին իւրոյ անկումն հասկաքաղացն ի զամբիւղ:
Որպէս տեսանէ բարունակ զեղնագոյն աւանդել աշնան
արգասաւորի զոսկեփայլ զիւր զպտուղս՝ այգեկութ կառաց,
այնպէս եւ դուք անկանիջիք, ո՞ր կարճատեւ ծաղկունք
կենաց, մանկութիւն, սէ՛ր, բերկրութիւն, փախստական
զեղեցկութիւն. եւ գեղեցկութիւն պարգեւ միոյ աւուր
ընդ որ նախանձի երկին, զսոյն օրինակ անկանիւ ունիք
եթէ ոչ ձեռն բնութեան շնորհեցէ ձեզ զանմահութիւն:

Ա՛կն արկ գորովով ի սոսկականն մանկութիւն, ի պայծառափայլն
զեղեցկութեամբ եւ յարեալն ցնծութեամբ
մինչ ցամաքեցուցէ նա զբաժակ իւր զմայլիչ,
զի՞նչ ի նմանէն արդեօք մնացէ, հագիւ յիշատակ ինչ,
ի չիրիմ նմին ակնկալու կլանէ զայն ողջոյն,
եւ լուութիւն ինչ անվարսման յաջորդէ նորին սիրոյ.
այլ անցցեն դարք զփոշուղդ, ե՛լվիւրա,
եւ դու կիցցես յաւիտեան:

Ե Ր Ե Կ Ո Յ

Երեկոյն ածէ զլուութիւն. եւ ես նստեալ յայս ապառաժս
ամայլս, գհևտ կրթիմ ի դատարկութեան օդոց գիառաց գիշերին
որ յառաջէ:

Յառնէ յեղերդս Ափրոդիտէ, եւ առ ոտիքն աստղ սիրա—
հար գործէ սպիրտակ դդալարափայլսն խորհրդական փայլմամբ
իւրով:

Լսեմ զսօսիւն ոստոց փեկոնին ի մթազին տերեւալիցսն,
եւ կարծիս ոք առնոյր արդեօք չուրջ զչիրմօք լսել զթռիչս ստուե—
րի:

Յանկարծ ի բարձանց շառաւիղ լուսոյ աստեղն գիշերոյ

դայթեալ զիմ զլուիկ ճակատուս, գայ մեղկութեամբ ի շօշափել զիմ ականոցիս:

Ո՞ր նշոյիլ տենչալի բոցանիւթ գնդոյն, և շող ցանկալի, առ ի՞նչ քո զիս խնդրել է աստ. զլոյս ի ծոց իմ հարուածեալ բերե՞լ դաս դու իմ հոգւոյս:

Ի վե՞ր հանել իջանես դու ինձ վսորհուրդ աշխարհրաց դաստուածայինն եւ գայս գաղտնիս երկրազնդոյն յոր այժմ տիւ անդրէն զքեզ գայ կոչել:

Անծանօթ ոմն ոգի զքեզ առ մահկանացո՞ւս արդեօք առաքէ. գա՞ս դու արդեօք շողչողել ի վերայ նոցին իրր զչառաւիղ ինչ յուսոյ:

Զհանդերձեալն մերկանալ գաս դու սրտի վաստակելոյ որ դայն աղերսէ. ո՞ր ճառագայթ երկնային, արշալոյս տունջեան՝ իցես դու արդեօք, որում չիք վախճան:

Սիրտ իմ բորբոքի ի քո պայծառութիւն, եւ զգամ յանձին դանծանօթ իմն բռնութիւն կրից. եւ խորհուրդ իմ դեզերի միշտ զնոքիմբք որք չեն իսկ եւս. լո՛յս քաղցրագոյն, հոգի՞ իցես դու նոցին:

Թերեւս այս հոգիք երանեալք սահին այսպէս ի թաւուտս եւ քողարկեալ իմ ի կերպարանս նոցին զգամ զանձն իմ մօտագոյնս լինել նոցին:

Ո՞հ, թէ դուք իցէք արդարեւ, ստուե՛րք ցանկալիք, հեռի յամբոխից եւ գուրկ յաղմկաց, եկա՛յք այսպէս գիշեր ամենայն ի խառնիլ յանուրջս իմ:

Ածէ՛ք զխաղաղութիւն եւ զսէր ի ծոց հոգւոյս սպառելոյ, հանգոյն ցօղոյն գիշերայնոյ որ յետ հրատապ տօթոյն տունջեան անկանի:

Եկա՛յք... այլ շողիք մահահոտք յառնեն յեզերաց հորի-դոնին, զքաղցրն առագաստին զչառաւիղ, եւ ամենայնի մուտ է յաղջամուղջս:

Հրտ. Ա. Գ.